

خالد نبی، گورستانی برخاسته از میانه تاریخ

قبرستان تماشایی زیارتگاه رویایی

فائزه خابوری

خبرنگار

در کتاب تفسیر روح البیان قسمت اول صفحه ۵۵۱ روایتی از قول کلبی نقل شده که طبق آن روایت، ما بین پیامبری عیسی (ع) و محمد (ص) چهار نبی تبلیغی بوده که سه نفر از آن انبیا از بنی اسرائیل و یکی از آنان عرب بوده که همان خالد بن سنان (خالد نبی) است.

این جمله در سراسر زیارتگاه خالد نبی به شکل ها و رنگ های مختلف نوشته شده، خالد نبی یا در زبان محاوره ای ترکمن ها «حالت نبی» یکی از چهار پیامبری بوده که در فاصله پیامبری حضرت عیسی (ع) و حضرت محمد (ص)، مردم زمان خود را به مسیحیت دعوت می کرده. خالد نبی، آخرین مبلغ دین مسیح، به همه جا برای تبلیغ دین سفر می کرده است و زمانی که به ایران می آید، خسرو انوشیروان بر مسند قدرت و دین زرتشتی، دین رسمی ایران بوده است.

برخلاف تصاویری که در اینترنت می بینیم آرامگاه خالد نبی آن عکس معروف از ساختمانی چهار ضلعی که روی تپه ای در دور دست واقع شده نیست. در مجموعه زیارتگاه خالد نبی سه مقبره و یک قبرستان وجود دارد، که با توجه به روایات یکی از این سه مقبره متعلق به خود خالد نبی است، یکی از آنها مقبره چوپان آتا از یاران او است (همان عکس معروف و زیبا) و دیگری مقبره عالم بابا پدر همسر خالد نبی (ع) است.

مجموعه خالد نبی کجاست؟

گورستان خالد نبی در منطقه ای کوهستانی و در فاصله ۹۰ کیلومتری شهرستان گنبد کاووس قرار گرفته است. در فصل بهار که هنوز خبری از گرمای هوا نیست (مخصوصاً امسال که بارندگی زیاد بوده دشت ها حسابی سرسبز شده اند) بهترین وقت برای رفتن به خالد نبی است. مسیر رسیدن به خالد نبی مسیر پرپیچ خم زیبایی است. حدود شش کیلومتر مانده به گورستان نیز جاده خالی سنگلاخی وجود دارد.

خالد نبی، برعکس اکثر زیارتگاه ها بنایی ساده و دلنشین دارد و در گوشه و کنار آن در میان لاله ها درخت هایی می بینید که با پارچه های رنگی تزئین شده اند و پارچه هایی که زائرین برای حاجت گرفتن به درخت می بندند زیبایی محیط را دو چندان کرده اند. به علاوه تپه های ماهوری و گندمزارهایی که اطراف وجود دارد و حضور یک مقبره ساده که میان بی نهایت دشت سرسبز قرار گرفته و به این مکان حس و حالی فرازمینی بخشیده است.

در اطراف مجموعه اتاق هایی وجود دارد که هر سال بسیاری از گردشگران برای اقامت و گذراندن شب از آنها استفاده می کنند. گرچه بازدید از این مکان تاریخی به دلیل ناهمواری جاده آن سخت است، اما یکی از مکان هایی است که دیدن جذابیت های آن به خصوص در این فصل می تواند بسیار لذتبخش باشد.

گورستان خالد نبی

یکی از جذابیت های ویژه خالد نبی، حضور گورستانی در آن است که گفته می شود متعلق به عصر پارینه سنگی است. برای رسیدن به گورستان باید از آرامگاه حدود نیم ساعت پیاده روی کنید اما مطمئن باشید ارزشش را دارد.

بعد از مدتی پیاده روی به گورستان وسیعی با منظره ای خیره کننده و عجیب می رسید که سنگ قبرهای آن به شکل استوانه هایی به ارتفاع دو متر و حتی بیشتر دیده می شود. در گذشته تعداد این سنگ قبرها به ۶۰۰ می رسیده، اما متأسفانه به دلیل دستبردها، شکسته شدن و آسیب هایی که مردم به آن رساندند، تعدادشان بسیار کمتر شده است.

در این گورستان سه نوع سنگ قبر وجود دارد، سنگ مزارهای استوانه ای بلند که وزن زیادی هم دارد، سنگ مزارهای صلیبی شکل یا به صورت دو نیمکره و نوع سوم سنگ مزارهایی به شکل شاخ قوچ.

روایت های مختلف و متفاوتی از چگونگی پیدایش این قبرستان و فلسفه سنگ قبرهای عجیب و غریب وجود دارد، بعضی ها آن را به قوم مغول نسبت می دهند و شکل این قبرستان را هم متعلق به خرافه های این قوم می دانند، اما محلی ها افسانه های دیگری برای این قبرستان روایت می کنند. می گویند، وقتی کفار به خالد نبی (ع) و خانواده اش دست می یابند، او دعا می کند زمین کشاورزی اش که در آن هندوانه و خربزه می کاشته به سنگ تبدیل شود تا کافران بهره ای از آن نبرند و این قبرستان همان زمین کشاورزی است.

بعضی دیگر داستان را کمی متفاوت تر تعریف می کنند و سنگ قبرها

را دشمنان خالد نبی می دانند که به عذاب الهی گرفتار آمده اند و به سنگ تبدیل شده اند و در روایت دیگر آنان یاران خالد نبی هستند که به امر خداوند برای مصون ماندن از آسیب دشمنان به سنگ تبدیل شده اند. این مجموعه در سال ۱۳۸۰ توسط میراث فرهنگی و گردشگری در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده، اما برای حفظ و نگهداری آن تلاش خاصی نشده تا حدی که در ۱۶ شهریور ۱۳۹۶ آتش سوزی بزرگی در آن صورت می گیرد و حدود سه هکتار از مساحت این منطقه را در خود می کشد. در پی این آتش سوزی تعدادی از تندیس های سنگی مجموعه نیز آسیب می بینند.

طبق معمول علت اصلی واقعه هم نامشخص مانده و هنوز خبرهای ضد و نقیضی در این باره به گوش می رسد. با وجود این خوشبختانه به تازگی نگرهبانانی برای این منطقه در نظر گرفته شده که آسیب ها و خطرات احتمالی را به حداقل خواهد رساند.

چطور به خالد نبی برویم؟

زیارتگاه خالد نبی حدوداً در ۹۰ کیلومتری شهرستان گنبد کاووس بر فراز قله کوه گوگجه داغ قرار دارد. پس از طی مسیر حدوداً ۴۰ کیلومتری گنبد کاووس تا کلاله باید ۵۰ کیلومتر به سمت روستای گچی سو پایین حرکت کنید (فاصله این روستا تا قبرستان شش کیلومتر است).

روستای گچی سو پایین و همین طور روستای گچی سو بالا نزدیک ترین روستاها به مجموعه خالد نبی هستند که در آنها خانه بوم گردی هم پیدا می شود، اما قیمت ها نسبت به امکانات آنها کمی عجیب و غریب است و بهتر است توری برنامهریزی کنید که شب را در شهر کلاله یا گنبد کاووس بگذرانید.

سال های گذشته برای رفتن به خالد نبی بعد از روستای گچی سو باید مسیر ناهمواری را طی می کردید اما چند سالی است این مسیر آسفالت شده و راه را برای توریست ها هموار کرده، اما از طرف دیگر مسیر کلاله تا روستای گچه سو بسیار زیبا و دیدنی و پر از دشت های سرسبز و زمین های پر گل است. هنگام رفتن به این منطقه می توانید کمی هم در روستای صوفیان - روستایی که محل پرورش اسب است - وقت بگذرانید و اسب سواری هیجان انگیزی را با اسب های اصیل ترکمن تجربه کنید.